

KAZIMIERZ ŁĘCZYCKI
Akademia Podlaska w Siedlcach

UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI PUBLICZNEJ MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ W ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ POLSCE

1. Wstęp

Problematyka udziału mieszkańców obszarów wiejskich w aktywnym życiu społecznym to jedno z kluczowych zagadnień przemian ustrojowych w Polsce. Możemy o nim mówić w przypadku tworzenia różnych grup zespołowego prowadzenia działalności gospodarczej (grupy producenckie, grupy marketingowe itp.) i jest to gospodarczy kontekst analizowanego zagadnienia. Drugi obszar obejmuje aktywny udział w tworzeniu nowych organizacji i instytucji o charakterze społeczno-politycznym. Chodzi tutaj o wypracowanie nowych koncepcji ich funkcjonowania oraz sposobów na zorganizowanie i bieżące prowadzenie. Ważny jest również sam udział w życiu publicznym (np. głosowanie w wyborach do rady gminy, parlamentu, wyborach prezydenckich, udział w referendach itp.). Mieszkańcom wsi w jej historycznym rozwoju towarzyszyły działania wspólne, które obecnie określane są mianem działań zespołowych. Najczęściej były one spowodowane koniecznością rozwiązywania problemów przekraczających możliwości i siły pojedynczych rodzin wiejskich [Jachimowicz 2000].

Udział w życiu publicznym to w zasadzie działanie o charakterze politycznym. W Polsce, szczególnie od początku lat 50. ubiegłego stulecia ruch społeczny (głównie ze względów ustrojowych) ulegał stopniowemu sformalizowaniu i do końca 1989 r. charakterystyczna była duża niechęć do tego typu aktywności. W środowisku wiejskim jedynie organizacje o charakterze wybitnie apolitycznym (np. Ochotnicza Straż Pożarna czy Koła Gospodyń Wiejskich) prowadziły swoją działalność w sposób nieprzerwany. Inne (np. kółka rolnicze czy organizacje młodzieżowe) zawsze miały okresy wlotów i upadków, ponieważ były jednoznacznie kojarzone z ówczesnym systemem społeczno-politycznym.

Bierna w chwili obecnej postawa społeczna mieszkańców obszarów wiejskich ma swoje uzasadnienie historyczne. W pierwszej kolejności była to niska pozycja społeczna chłopów (w zasadzie do końca XIX w.), która nie sprzyjała postawom prospołecznym. Dopiero na przełomie XIX i XX w. nastąpiły w tym względzie pewne zmiany, kiedy to zaczął się tworzyć samodzielny ruch ludowy.

Powyższe krytyczne uwagi, dotyczące poprzedniego systemu społeczno-politycznego, nie mogą przysłańcać faktu, że w latach 1945–1990 było wiele przykładów pięknych kart społecznej działalności mieszkańców wsi. Miały one jednak niewielki zakres. Wynikało to przede wszystkim z dyskryminacji wsi przez ówczesne władze, niszczenia prywatnej własności w rolnictwie. W związku z tym rolnicy musieli na zaniedbanych od dziesiątków lat obszarach samodzielnie rozwiązywać swoje problemy, szczególnie w zakresie infrastruktury technicznej.

Celem niniejszego opracowania jest próba przedstawienia, na tle teoretycznych rozważań dotyczących kapitału społecznego, opinii i poglądów młodzieży z obszarów środkowo-wschodniej Polski na temat ich udziału w aktywnym życiu publicznym.

2. Metodyka i organizacja badań

Badania zostały przeprowadzone na przełomie maja i czerwca 2004 r. w grupie 246 studentów studiów dziennych (II i IV rok) - kierunku rolnictwo - Akademii Podlaskiej w Siedlcach. Za narzędzie badawcze posłużył specjalnie w tym celu przygotowany kwestionariusz wywiadu. Wykorzystano 2 kryteria podziału respondentów (tabela 1).

Tabela 1

Charakterystyka badanych respondentów (n = 246)

Kryterium podziału	Wyszczególnienie	Liczebność	%
Płeć	Mężczyźni	94	38,2
	Kobiety	152	61,8
Miejsce pochodzenia, stałego zamieszkania	Wieś	111	45,1
	Siedziba (wieś lub miasto) gminy	43	17,5
	Miasto – siedziba powiatu	86	35,0
	Miasto wojewódzkie	6	2,4

Źródło: Badania własne.

Pierwszym z nich była płeć. Przyjęto założenie, że czynnik ten może mieć istotne znaczenie w kształtowaniu aktywności społecznej młodzieży, ze względu na jej specyfikę. W badanej grupie respondentów (246 osób) mężczyźni stanowili

38,2 %, natomiast kobiety 61,8%. Powyższe dane liczbowe odzwierciedlają proporcje istniejące wśród społeczności studenckiej, tj. wyraźną przewagę liczebną kobiet. Drugim kryterium podziału było miejsce stałego zamieszkania. Wyodrębniono 4 grupy miejscowości: wieś, miejscowość (wieś lub miasto) stanowiące siedzibę gminy, miasto – siedzibę powiatu oraz miasto wojewódzkie. Wśród badanych respondentów dominowała młodzież pochodząca ze wsi, która stanowiła blisko połowę badanej grupy. Wyodrębnione zostały miejscowości będące siedzibami gmin, które posiadają z reguły zdecydowanie lepszą infrastrukturę społeczną (szkoły, ośrodki zdrowia, biblioteki itp.) oraz sieć handlową. Dzięki temu lepsze są w nich warunki do rozwoju intelektualnego młodzieży w porównaniu z typowymi miejscowościami wiejskimi. Trzecim obszarem zamieszkania były miasta – siedziby powiatu (wywodziła się z nich ok. jedna trzecia badanych studentów). Marginalne znaczenie w tej grupie miały osoby pochodzące z miast wojewódzkich.

3. Wyniki badań

3. 1. Udział w życiu publicznym jako element kapitału społecznego

W okresie przekształceń ustrojowych oraz integracji z Unią Europejską muszą się dokonać głębokie przewartościowania poglądów na rolę i wpływ czynnika ludzkiego na dynamikę rozwoju społecznego. Społeczeństwo polskie ma na szczęście już poza sobą okres wielkich budów, przedsięwzięć ponad swoje siły i możliwości. Funkcjonujemy w uwarunkowaniach, gdzie najważniejsze jest wykorzystanie potencjału tkwiącego nie w strukturach decyzyjnych i administracyjno-gospodarczych, ale w lokalnych siłach społecznych [Stępień 2002]. Istotą kapitału społecznego są istniejące więzi międzyludzkie oraz spójność lokalnej społeczności. Tworzone wszelkiego rodzaju różne związki nieformalne oraz organizacje społeczne umożliwiają ich członkom wzajemną pomoc oraz współpracę. Dlatego tak ważne znaczenie mają zewnętrzne uwarunkowania funkcjonowania tych organizacji tworzone przez rząd. Układ stosunków społecznych i gospodarczych we współczesnym świecie tak się kształtuje, że wymienione powyżej działania mogą mieć istotny wpływ na standard życia oraz dobrobyt.

Aktywność społeczna, jako rodzaj działalności, z organizacyjnego punktu widzenia należy do trudnych problemów. Jak podaje prof. Kłodziński [2001] wzrost aktywności społecznej na obszarach wiejskich rozpoczyna z reguły budowa lub remont drogi, szkoły itp. Po zakończeniu takiego przedsięwzięcia najczęściej zanika inicjatywa społeczna. Rzecz polega więc na tym żeby udało się utrzymać działalność powstałych już struktur i skierować je na kolejne działania. Dużą rolę w podtrzymaniu inicjatyw mają do spełnienia władze lokalne. Z badań prowa-

dzonych w IRWiR PAN wynika, że liderzy społeczności wiejskich są dla władz lokalnych niewygodni, ponieważ członkowie władz uwikłani w miejscowe układy boją się utraty prestiżu, który im grozi ze strony liderów lokalnych społeczności. Niezbędne jest więc nowe podejście do tych problemów. Konieczne jest zrzucenie odium przeszłości (szczególnie to wywodzące się z lat 50., związane z próbami kolektywizacji). „Trzeba otworzyć okna, przewietrzyć cały dom, wyjść na świeże powietrze, stworzyć rzeczowe, obiektywne warunki współudziału polskiej myśli w życiu całego cywilizowanego świata”. Jest to pogląd, który wyraził prof. J. Chałasiński [1997], a dotyczył inteligencji polskiej. Postulat taki, można przenieść na grunt polskiej wsi. Dopiero wówczas będzie można mówić szerzej o zmianach w obszarze aktywności społecznej.

Szczególne uwagi powinny być zwrócone na działania, których celem będzie pobudzenie aktywności liderów społeczności wiejskiej. Mają to być ludzie [Perepeczko 2000], którzy będą zdolni do budowy porozumienia wśród przeważającej części społeczności danej wsi. Za niepokojące należy jednak uznać zjawisko braku na wsi ludzi, którzy posiadają umiejętności pozwalające na efektywne działanie w sytuacji pojawienia się sprzecznych tendencji i konfliktów [Krzyżanowska 2000]. W kontekście powyższych stwierdzeń, zasadniczego znaczenia nabiera kwestia kształtowania osobowości człowieka (szczególnie młodego człowieka) dla którego aktywne funkcjonowanie w swoim środowisku lokalnym będzie czymś normalnym.

Wydaje się, że pogląd wyrażony przez Wołoszyna [2003], a dotyczący sylwetki absolwenta średniej szkoły rolniczej można w pełni odnieść również do absolwentów uczelni rolniczych. Otóż chodzi o to, żeby szkoła oddziaływała nie tylko na stronę edukacyjną swoich wychowanków, ale dbała również o ich wszechstronny rozwój. Przede wszystkim absolwent szkoły rolniczej powinien być zaangażowany w życie społeczne swojego środowiska, posiadać wizję swojego życia zawodowego i umiejętności współpracy z innymi ludźmi, doskonalić swoje umiejętności oraz radzić sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Konieczność aktywnego udziału w życiu publicznym młodych mieszkańców obszarów wiejskich sygnalizuje również prof. Wieczorek [2001]. Dlatego też zasadniczą kwestią staje się udział młodego pokolenia na obszarach wiejskich w aktywnym, szeroko rozumianym życiu publicznym. Mając na względzie fakt, że ok. 50% mieszkańców terenów wiejskich posiada wykształcenie podstawowe staje się oczywiste, że absolwenci szkół rolniczych, szczególnie wyższych, mają tutaj do odegrania swoją rolę.

3.2. Środowisko zewnętrzne w kształtowaniu postaw prospołecznych

W całej analizowanej grupie dla 59,2% badanych, negatywne wrażenia z obserwacji obecnego życia społeczno-politycznego stanowiło decydującą przesłankę o braku chęci do aktywnej działalności publicznej. Jest charakterystyczne, że

czynnik ten był również często wskazywany jako drugi, który zniechęcał do angażowania się w życie społeczne¹. Dla mężczyzn wskaźnik ten wyniósł 63,5%, natomiast dla kobiet 56,5%. Tak więc mężczyźni zdecydowanie bardziej negatywnie oceniali polską scenę polityczną. W oparciu o wyniki obliczeń prezentowane w tabeli 2 można uznać, że miejsce pochodzenia w zasadzie nie miało wpływu na ocenę tego czynnika na angażowanie się w działalność publiczną. W przypadku obserwacji aktualnego życia społeczno-politycznego oraz następnych czynników nie uwzględniamy w analizie opisowej miast wojewódzkich, ponieważ jedynie dla 2,4% badanych studentów było to miejsce ich stałego zamieszkania.

Drugi czynnik najczęściej wskazywany jako podstawowa przyczyna braku udziału w życiu publicznym to negatywna ocena tego typu aktywności życiowej wśród młodzieży akademickiej. Potwierdza to pogląd o silnym oddziaływaniu grupy rówieśniczej na zachowania młodzieży. Jak wynika z badań prowadzonych w Akademii Rolniczej w Szczecinie [Dydycz 2001] na przełomie 1999/2000 r., zaangażowanie społeczne jako wartość ceniona przez studentów została wybrana jedynie przez 7,2% badanych respondentów (istniała możliwość wskazania kilku odpowiedzi). Dominujące znaczenie miały takie wartości jak szczęście rodzinne i osobiste oraz praca i kariera zawodowa. W badaniach będących przedmiotem niniejszej analizy w zasadzie brak było różnicowania we wskazaniach kobiet i mężczyzn. W przypadku różnicowania respondentów wg miejsca stałego zamieszkania spośród osób pochodzących z miast powiatowych, 20,8% uznało negatywne oddziaływanie ze strony środowiska studenckiego, natomiast w przypadku respondentów wywodzących się z obszarów wiejskich udział wskazań był o kilka punktów procentowych wyższy.

Trzecim z badanych czynników był stosunek do działalności publicznej wyniesiony z domu rodzinnego. Otóż miał on zdecydowanie najmniej wskazań jako źródła negatywnego stosunku do aktywnej postawy w życiu społecznym (10,8% badanych respondentów). Taki udział w poglądach studentów odnośnie tego czynnika pokazuje, że rola domu rodzinnego w kształtowaniu stosunku młodzieży do udziału w życiu publicznym miała dla badanej grupy młodzieży zdecydowanie mniejsze znaczenie. Negatywne oddziaływanie domu rodzinnego było wyraźnie wyższe w przypadku kobiet (12,3%) niż mężczyzn (8,2%). Nie miało natomiast miejsca różnicowanie jeżeli chodzi o miejsce stałego zamieszkania.

Ostatni z badanych czynników to kwestia kojarzenia aktywności w życiu publicznym z poprzednim systemem społeczno-politycznym, w którym to niejako

¹ Nieprawidłowości, które mają miejsce w życiu społeczno-politycznym w Polsce po 2000 r., na poziomie krajowym i lokalnym, są powszechnie znane. Są szeroko przedstawiane, analizowane i komentowane w środkach masowego przekazu. Mają one z reguły charakter publicystyczny. Opracowania naukowe prezentujące mechanizmy wytworzenia się takiej sytuacji są dopiero w początkowej fazie.

„na siłę” próbowano różne społeczności lokalne i zawodowe zmusić do publicznej działalności. Skutek był najczęściej odwrotny. Dlatego też bardzo często mamy do czynienia z kojarzeniem działalności publicznej z poprzednim ustrojem. W literaturze socjologicznej pojawiło się określenie „postawa homo sovieticus”, którą prof. J. Szczepański [1993] scharakteryzował następująco: rezygnacja z aktywnej postawy w życiu, bierne poddanie się instytucjom partii i państwa, akceptacja ich siły i władzy nad sobą, wykonywanie pracy zgodnie z biurokratycznymi przepisami bez troski o jakość produktu, szukanie korzyści w szczelinach organizacyjnych i prawnych, utożsamianie zatrudnienia z pracą, ciągłe zgłaszanie roszczeń konsumpcyjnych nie uzasadnionych pracą, bierne powtarzanie deklaracji ideologicznych i branie udziału w uroczystych ceremoniach. Postawa taka w polskim życiu publicznym stanowiła fragment prowadzonych badań. Dla 8,0% respondentów skojarzenia działalności społecznej z poprzednim ustrojem miały decydujący wpływ na nieangażowanie się w życie publiczne. W zdecydowanie większym stopniu dotyczyło to studentek niż studentów. Przyjmując za kryterium podziału miejsc stałego zamieszkania (tabela 2), osoby pochodzące z miast będących siedzibą powiatu oraz miast wojewódzkich zwracały na ten czynnik największą uwagę.

Tabela 2

Uwarunkowania zewnętrzne kształtujące stosunek młodzieży do aktywnego udziału w życiu publicznym w zależności od płci i miejsca stałego zamieszkania (%)

Wyszczególnienie	Płeć		Miejsce stałego zamieszkania			
	M	K	Wieś	Miejscowość gminna	Miasto powiatowe	Miasto wojewódzkie
Negatywne wrażenia z obserwacji aktualnego życia społeczno-politycznego	63,5	56,5	59,0	62,5	59,7	33,3
Negatywne oddziaływanie na ten rodzaj aktywności życiowej ze strony koleżanek i kolegów z grupy studenckiej	22,4	21,7	23,0	25,0	20,8	16,7
Negatywny stosunek do działalności społecznej wyniesiony z domu rodzinnego	8,2	12,3	11,0	10,0	10,4	16,7
Skojarzenia działalności publicznej z poprzednim systemem społeczno-politycznym	5,9	9,5	7,0	2,5	9,1	33,3

Źródło: jw.

3.3. Wybrane cechy charakteru człowieka a działalność publiczna

Spośród czynników określonych jako cechy charakteru człowieka w analizie zostały uwzględnione 3 z nich, a mianowicie: brak predyspozycji do działalności publicznej, brak czasu oraz brak zainteresowania działalnością publiczną. 41,3%

ogółu badanych brak czasu uznano za podstawową przyczynę nie angażowania się w życie publiczne. Wydaje się, że problem ten należy rozpatrywać w kontekście bieżących zjawisk w życiu mieszkańców naszego kraju. Procesy przekształceń ustrojowych spowodowały, że ludzie koncentrują uwagę bardziej na sprawach osobistych, na problemach zorganizowania i prowadzenia firm itp. (sprawy osobiste i zawodowe zawsze były i będą stawiane na pierwszym miejscu w działalności człowieka, co zresztą należy uznać za normalne). Wyniki niniejszych badań potwierdziły znane prawidłowości występujące w tym zakresie. Brak było natomiast znaczących różnic w przypadku analizowania tego czynnika w zależności od płci (wyniki obliczeń przedstawia tabela 3).

Tabela 3

Cechy charakteru człowieka kształtujące stosunek młodzieży do aktywnego udziału w życiu publicznym w zależności od płci i miejsca stałego zamieszkania (%)

Wyszczególnienie	Płeć		Miejsce stałego zamieszkania			
	M	K	Wieś	Miejscowość gminna	Miasto powiatowe	Miasto wojewódzkie
Brak czasu	40,6	41,7	41,6	44,2	38,2	57,1
Brak predyspozycji do działalności publicznej	37,5	34,0	38,9	32,6	33,7	14,3
Brak zainteresowania działalnością publiczną	21,9	24,7	19,5	23,2	28,1	28,6

Źródło: jw.

Dla 35,3% ogółu respondentów podstawową przyczyną braku udziału w życiu publicznym swoich społeczności był brak predyspozycji do tego typu aktywności życiowej. Działalność publiczna związana jest najczęściej z posiadaniem pewnych wrodzonych lub nabytych predyspozycji. Możemy tutaj wymienić między innymi: posiadanie rozległej wiedzy ogólnej, zainteresowanie życiem społeczno-politycznym i gospodarczym kraju czy regionu, łatwość nawiązywania kontaktów z ludźmi, poczucie pewności siebie itp. Niewątpliwie dla dużej grupy osób są to umiejętności i cechy trudne do spełnienia. Przyjmując z kolei za kryterium podziału respondentów płeć nieznacznie wyższy był udział wskazań w przypadku mężczyzn. Jeżeli natomiast kryterium grupowania było miejsce zamieszkania to w największym stopniu brak predyspozycji do działalności publicznej miał miejsce w przypadku młodzieży pochodzącej ze wsi (38,9% respondentów). Oznacza to, że dla tej grupy studentów konieczna byłaby dodatkowa praca nad ich rozwojem i kształceniem ogólnym.

Aż 23,4% badanych studentów stwierdziło, że absolutnie nie interesuje ich działalność publiczna. W przypadku kobiet udział wyniósł 24,7 % i był o 2,8%, a więc nieznacznie, wyższy w stosunku do mężczyzn. Natomiast w przypadku

drugiego kryterium miała miejsce pewna tendencja. Otóż całkowity brak zainteresowania aktywnością w życiu publicznym najczęściej był wskazywany przez studentów pochodzących z miast siedzib powiatów, o 4,9% niższy dla osób pochodzących z miejscowości – siedzib gmin. Najmniej wskazań (czyli brak zainteresowania był najmniejszy) wystąpił wśród młodzieży pochodzącej ze wsi.

4. Wnioski

1. W rozwoju i umacnianiu demokracji parlamentarnej i gospodarki rynkowej szczególną rolę do spełnienia ma udział społeczności lokalnej w życiu publicznym. Między innymi uwarunkowania historyczne spowodowały, że społeczność wiejska traktuje działalność publiczną z dużą rezerwą. Dlatego konieczne są działania ze strony różnych środowisk objaśniające znaczenie działalności publicznej na szczeblu lokalnym w rozwoju danego regionu.
2. Negatywne wrażenia z obserwacji aktualnego życia społeczno-politycznego są dominującym czynnikiem, który osłabia zainteresowanie studentów aktywnym udziałem w życiu publicznym. Miejsce stałego zamieszkania nie miało istotnego znaczenia w wyrażonych opiniach, natomiast mężczyźni w porównaniu z kobietami częściej wyrażali negatywne poglądy.
3. Brak predyspozycji do działalności publicznej oraz brak czasu sklasyfikowane zostały przez badanych studentów na zbliżonym poziomie pod względem ich wpływu na udział młodzieży w życiu publicznym, natomiast brak zainteresowania działalnością publiczną wskazywany był przez badanych respondentów zdecydowanie rzadziej.

LITERATURA:

1. Chałasiński J. (1997): *Przeszłość i przyszłość inteligencji polskiej*. Świat i Książka, Warszawa, 52-57.
2. Dresler E. (2003): *Spółczesność obywatelska – nowa idea obecna w strategiach rozwoju lokalnego obszarów wiejskich*. [w:] *Strategie rozwoju lokalnego*. T. I. Adamowicz M. (red.): *Aspekty instytucjonalne*. Wydawnictwo SGGW, Warszawa, 179-188.
3. Dydycz B. (2001): *Praca w systemie wartości studentów Akademii Rolniczej*. [w:] *Ziejewski T. (red.): Strategia inwestowania i rozwoju przedsiębiorstw oraz kształcenia kadr w gospodarce żywnościowej XXI w.* Wyd. WERiOGŻ AR w Szczecinie, Szczecin, 451-456.

4. Jachimowicz E. (2000): Optymalizacja czynności decyzyjnych w działaniach zbiorowych. [w:] Sikorska-Wolak I., Krzyżanowska K. (red.): Rola doradztwa rolniczego w rozwoju przedsiębiorczości zespołowej rolników. Wydawnictwo SGGW, Warszawa, 34-41.
5. Kłodziński M. (2001): Czynniki warunkujące rozwój przedsiębiorczości wiejskiej. [w:] Gutkowska K., Ozimek J.: Rozwój przedsiębiorczości wiejskiej w perspektywie integracji z Unią Europejską. Wydawnictwo SGGW, Warszawa, 279-290.
6. Krzyżanowska K. (2000): Strategia edukacyjno-doradcza w funkcjonowaniu organizacji producenckich. [w:] Sikorska-Wolak I., Krzyżanowska K. (red.): Rola doradztwa rolniczego w rozwoju przedsiębiorczości zespołowej rolników. Wydawnictwo SGGW, Warszawa, 122-137.
7. Perepeczko B. (2000): Trudności zespołowej przedsiębiorczości polskich rolników – między wspólnotą a zrzeszeniem. [w:] Sikorska-Wolak I., Krzyżanowska K. (red.): Rola doradztwa rolniczego w rozwoju przedsiębiorczości zespołowej rolników. Wydawnictwo SGGW, Warszawa, 42-50.
8. Stepień J. (2002): Kapitał społeczny – jego rola w przeobrażaniu struktur lokalnych. [w:] Łęczycki K., Piechowicz B. (red.): Ekonomiczno-społeczne instrumenty wspierania przekształceń rolnictwa i obszarów wiejskich. Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, Siedlce, 259-266.
9. Szczepański J. (1993): Polskie losy. Polska Oficyna Wydawnicza „BGW”, Warszawa, 41-42.
10. Wieczorek T. (2001): Kształcenie na potrzeby wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. [w:] Strategia inwestowania i rozwoju przedsiębiorstw oraz kształcenia kadr w gospodarce żywnościowej XXI w. Wyd. WEIOGŻ AR w Szczecinie, Szczecin, 421-430.
11. Wołoszyn J. (2003): Oddziaływanie szkół rolniczych na środowisko lokalne. [w:] Adamowicz M. (red.): Strategie rozwoju lokalnego. T. I. Aspekty instytucjonalne. Wydawnictwo SGGW, Warszawa, 225-235.

KAZIMIERZ ŁĘCZYCKI

UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI PUBLICZNEJ MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ W ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ POLSCE

STRESZCZENIE

W ustroju, którego podstawą jest demokracja parlamentarna i gospodarka rynkowa istotną rolę ma do spełnienia udział mieszkańców w życiu publicznym. Jest to ważny element kapitału społecznego. Młodzież pochodząca z obszarów środkowo-wschodniej Polski, w największym stopniu zniechęca do działalności publicznej negatywna ocena aktualnego życia społeczno-politycznego, a następnie negatywny stosunek do pracy społecznej koleżanek i kolegów. Spośród badanych cech charakteru człowieka wyróżniły się głównie brak predyspozycji do działalności publicznej oraz brak czasu.

KAZIMIERZ ŁĘCZYCKI

CONDITIONS FOR PUBLICACTIONS UNDERTAKEN BY YOUTHS LIVING
IN THE RURAL AREAS OF CENTRAL-EASTERN POLAND

SUMMARY

In political system based on parliamentary democracy and market economy the participation of citizens in public life plays a significant role. It is an important factor of social capital. The youths originating from Central-Eastern Poland are discouraged from undertaking any public actions, to the greatest extent, by their negative evaluation of present social and political life, and negative attitude to social work of colleageues. Among the features of man`s character it is a lack of capacity for engaging in public activities, and then a lack of time that are reasons for young people`s low engagement in public life.